

OTROK – SOUSTVARJALEC ŽIVLJENJA V VRTCU

Nina Zrimšek, mag. prof. predšolske vzgoje

Še vedno se vsakodnevno srečujemo s številnimi projekti in dejavnostmi, ki pri otrocih ne spodbujajo kreativnosti, neposredne aktivnosti in medsebojnega sodelovanja. V vrtcu sem izvedla projekt Zabavni vrtec ali otrok – soustvarjalec življenja v vrtcu. S samim projektom sem želela otrokom posredovati izkušnjo demokratičnega odločanja in aktivnega sodelovanja v programu. Pri tem sem upoštevala njihove želje in interese, brez usmeritev ali spreminjanja primarne ideje otroka, seveda pa z nujno zagotovitvijo varnosti same izvedbe. Želim, da se skozi projektno delo med otroki in odraslimi vzpostavijo medsebojni odnosi, kjer je odnos osredotočen na delo/projekt. Naloga odraslega je, da pokaže zanimanje za otrokovo razmišljanje.

Na področju predšolske vzgoje strokovni delavci izvajamo prakso v okviru Kurikula za predšolsko vzgojo (1999), ki nas usmerja in vodi k vzgoji, usmerjeni k otroku. Vzgojitelji morajo pri organizaciji prostora, vodenju dejavnosti, spontani in načrtovani igri ter dnevni rutini upoštevati otrokove potrebe, želje in interese. V začetku dvajsetega stoletja se je začel spreminjati pogled na otroka in vzgojo. Pojavili so se novi koncepti in pojmi, ki so v ospredje postavljali otroka. Tu želim izpostaviti progresivno pedagogiko, kjer gre za učenje skozi izkušnjo demokratičnega odločanja, vzgojo in izobraževanje preko delovanja.

V praktičnem delu raziskave sem se osredotočila na participacijo oziroma soustvarjanje otrok v vrtcu. (Participacija je v SSKJ (2000) opredeljena kot 'udeležba, sodelovanje'.) Osredotočiti se želim na dejstvo, da je v današnjem času izrednega pomena izhajati iz otroka, njegovih potreb in želja, ne glede na njegovo starost. Pri mlajših je potrebno natančno opazovati otrokovo zanimanje in želje, kaj ga pri igri motivira oziroma kaj spodbudi njegovo aktivnost. Posledično mu lahko ponudimo materiale in pogoje za igro glede na njegove potrebe in dosežene zmožnosti. Pri tem se moramo zavedati, da so si posamezniki

pri doseženem znanju, spretnostih in sposobnostih izredno različni in potrebujejo neprestane prilagoditve v času celotnega predšolskega obdobja in še naprej. Starejši otroci nam sami povedo in pokažejo, kaj jih zanima. V obeh starostnih skupinah mora biti vzgojitelj ustvarjalec in otrokov partner pri načrtovani in spontani igri. Kaj je lahko lepše in lažje kot to, da izhajamo iz otrokove želje in interesov, skupaj z otroki načrtujemo, pripravimo material in prostor ter skupaj izvedemo zanimivo dejavnost preko igre, kjer bodo otroci zaradi lastnega zanimanja visoko motivirani, aktivni in bodo, posledično, razvili zmožnosti zaradi lastnega interesa.

Učenje z raziskovanjem in reševanje problemov odprtega tipa je v današnjem času v vzgoji in izobraževanju ključno.

Maxim (1997) definira raziskovanje kot strategijo participativnega učenja, kjer gre za reševanje problemov. Pri tem želimo ohraniti radovednost otrok, trajen interes za znanje in oblikovati sposobnosti, ki so potrebne za samostojno reševanje problemov. Raziskovanje daje prednost procesu pred produktom: otroci si izgradijo novo znanje glede na lastne sposobnosti in znanja. Posledica učenja z

raziskovanjem se odraža v funkcionalnosti znanja.

Celoten proces učenja preko igre je potrebno dokumentirati.

raziskovanjem se odraža v funkcionalnosti znanja. Celoten proces učenja preko igre je potrebno dokumentirati. Carlina Rinaldi trdi, da dokumentacija odraslemu omogoča, da bolje »razume ...«. Dokumentacija je preprosto orodje, s katerim lahko vzgojitelj reflektira preteklo dejavnost ali igro otrok. S tem postane otrokova izkušnja vidna. V Reggio Emilia vrtcih je bistvenega pomena dokumentiranje oziroma zbiranje podatkov. Preko dokumentiranja lahko vzgojitelji vsakodnevno evalvirajo delo in s tem »razumejo«, kako otrok razmišlja, kakšno je njegovo znanje, kako si razlaga svet, kakšne ideje/zamislil ima, kakšni so njegovi interesi/želje/pričakovanja, kako rešuje posamezne probleme. S tem vzgojitelji ne bodo prepoznavali posamezne razvojne stopnje otroka ali ocenjevali njegovih sposobnosti, saj, kot pravi Carlina Rinaldi: »Kjer obstaja odnos recipročnosti, ni potrebe po vrednotenju v smislu tradicionalnega ocenjevanja.« (Turnšek 2009, 209–233.)

Opredelitev problema

Še vedno se vsakodnevno srečujemo s številnimi projekti in dejavnostmi, ki pri otrocih ne spodbujajo kreativnosti, neposredne aktivnosti in medsebojnega sodelovanja.

Zakaj sem se odločila za projekt Zabavni vrtec ali otrok – soustvarjalec

življenja v vrtcu? S tem projektom sem želela otrokom posredovati izkušnjo demokratičnega odločanja in aktivnega sodelovanja v programu. Želela sem, da otroci soodločajo pri vsakodnevnem programu v vrtcu. Pri tem sem upoštevala njihove želje in interese, brez usmeritev ali spreminjanja primarne ideje otroka, seveda pa z nujno zagotovitvijo varnosti same izvedbe. Želim, da se skozi projektno med otroki in odraslimi vzpostavijo medsebojni odnosi, kjer je odnos osredotočen na delo/projekt, pri čemer je naloga odraslega, da pokaže zanimanje za otrokovo razmišljanje.

Cilj projekta

V projektu sem želela spoznati ideje otrok, kaj bi zabavnega počeli v vrtcu.

Želela sem ugotoviti, kaj v vrtcu jim je všeč, kaj jim lahko ponudim in kaj jih zanima v tistem trenutku. Posledično

sem želela razviti demokratično soodločanje in soustvarjanje programa.

Želela sem, da otroci čutijo pripadnost skupini, da lahko s svojimi idejami vplivajo na dnevno rutino in oblikujejo dejavnosti v celem dnevu.

Raziskovalna metoda

1. Opis vzorca

Projekt sem izvajala v homogeni skupini 24 otrok, med 5. in 6. letom starosti. Projekt Zabavni vrtec je v vrtcu potekal 3 mesece, od januarja do konca marca, v Vrtcu Ciciban, v enoti Pastirčki. (Imena otrok in njihove fotografije v nadaljevanju niso objavljene.)

2. Postopek zbiranja in obdelave podatkov

Načrtovanje, izvajanje in evalvacija projekta v oddelku je potekalo približno 2 meseca. Po motivacijskem uvodu sem začela s sistematičnim zbiranjem in shranjevanjem idej

otrok. Pri zbiranju podatkov sem uporabila nestandardizirani intervju z vsakim otrokom posebej. Po izvedbi intervjujev smo se skupaj z otroki dogovorili, na kakšen način bomo časovno uresničili njihove ideje, kakšen vrstni red idej bomo oblikovali in kako bo potekala dokumentacija izvedbe. Fazo izvedbe sem dokumentirala s pomočjo fotografiranja, shranjevanja otroških risb, zapisovanja njihovih izjav in odzivanja na dogajanje.

Izvedba projekta Zabavni vrtec z vmesnimi evalvacijami

1. Motivacijski del

V uvodnem delu smo se posedli v krog. Otrokom sem postavila miselno vprašanje, kako bi bilo, če bi svet vodili otroci? Večina otrok me je

opazovala in ostala tiho, nekaj otrok se je začelo pogovarjati s prijatelji, nekaj otrok pa je le strmel in opaziti je bilo

njihovo zavedno razmišljanje. Deček, ki je zelo sodelovalno naravn in

miselno močen, je začel z glasnim razmišljanjem in pripovedovanjem. Vsi otroci so mu namenili pozornost in mu prisluhnili. Kasneje so nadaljevali naslednji, drug drugega so poslušali in

si izmenjevali mnenja, jaz pa sem le usmerjala pogovor otrok s podvprašanji. Opazila sem, da so bili otroci spodbujeni k razmišljanju zaradi privlačnosti teme, ker so se čutili močne, ker so lahko sami sebe izpostavili kot glavni člen delovanja družbe. In posledica tega so bile dobre izjave otrok, kot jih povzema spodnji zapis.

Del pogovora med otroki: »Kako bi bilo, če bi svet vodili otroci?«

»Če bi svet vodili otroci, bi bilo drugače. Otroci ne vemo vsega.«

»Odločali bi in bi vsak dan jedli sladkarije.«

»Ne bi jedli sadja, ampak le sladkarije.«

»Lahko bi imeli vsak dan zabavo.

Vsak bi imel pri svoji hiši bazen. Otroci ne bi spali, starši pa 5 ur in to trikrat na dan.«

»Vsako uro bi gledali risanke. Vedno, tudi ponoči in zvečer.«

»Starši ne bi smeli imeti telefona.«

»Sami bi vozili motorje in lahko bi imeli razmetano sobo.«

»Imeli bi gugalnice namesto stolov.«

»Jedli bi le zdravo hrano.«

»In ne bi nikoli zboleli.«

»Jaz bi vozil avto.«

»Ves čas bi bil doma.«

»Spremenila bi besede. Drevo bi bila hiša. Gugalnica bi bila stol.«

»Stalno bi gledal grozne risanke in filme.«

»Veliki ljudje bi šli v vrtec in šolo. Otroci bi šli v službo.«

Tema pogovora je prešla na Slovenijo in njeno delovanje. V naslednjih dneh smo raziskovali in se pogovarjali o naši državi, kako deluje, kako odločajo ljudje v državi. Pri tem sem si zapisala zanimivo izjavo petletnega dečka, ki je rekel: »Slovenijo predstavlja ... Če ne bi imeli Boruta Pahorja, potem bi vse po svoje delali in bi imeli vse bolezni in bi šli vsi v bolnico ... in ne ... ne bi mogli iti vsi v bolnišnico, ker nimamo dovolj bolnic. In potem bi morali iti vsi na bolniško in bi potrebovali nove delavce.« Iz te izjave sem ugotovila, da deček že razmišlja in deloma razume delovanje države, da se zaveda vloge predsednika v državi.

Po izčrpani temi sem nekega jutra po zajtrku sodelavko prosila, da nam v skupino prinese pismo z izmišljenim likom.

Pismo 1

Živjo!

Dragi otroci, moje ime je Idejko Superca. Prihajam iz čarobne dežele, kjer imamo polno zanimivih idej. Vsako leto pa se v naši deželi odločimo in izberemo eno skupino otrok, kjer so otroci najbolj radovedni, zanimivi, igrivi in ustvarjalni. In letos smo izbrali vas. Za božič sem vas obiskal v vrtcu, pa vas ni bilo, zato sem pismo pustil v nabiralniku.

Otroci, kaj pomeni zabavni vrtec? Ideje zapišite na plakat, za domačo

nalogo pa prinesite v vrtec izrezke dogodkov iz revij in časopisov, ki so za vas zabavni.

Kmalu vas obiščem, Idejko Superca.

S pismom sem želela otroke dodatno domišljjsko navdušiti za sam projekt. Želela sem jih usmeriti v razmišljanje o zabavnem vrtcu, hkrati pa sem opazovala odzivnost in motivacijo otrok za izvedbo samega projekta. Oblikovali smo plakat, kaj otrokom pomeni zabavni vrtec, naslednji dan pa na plakat nalepili slike/fotografije dogodkov, predmetov, krajev, ki so jih otroci prinesli v vrtec.

Celoten uvodni del je trajal mnogo dlje, kot sem si zamislila, vendar sem resnično izhajala iz otrok in jim omogočila pogovor in razlago.

Po uvodnem delu je sledil obisk Idejka Superca v oddelku. Pred prihodom nam je poslal pismo.

Pismo 2

Živjo!

Sem Idejko Superca ... Pišem vam pismo, ker sem jutri namenjen k vam v vrtec. Rad bi vas spoznal. Vi mi boste razkazali vaš vrtec, vašo igralnico.

Dobro že veste, da sem Idejko, ne veste pa še kako izgledam ... Velik sem toliko, kot je veliko to pismo, moje telo je prekrito z mavričastimi barvnimi črtami. Na glavi imam dvoje velike oči, kar pomeni, da zelo dobro vidim. Na obrazu imam velika roza usta, ker se pogovarjam z majhnimi in velikimi ljudmi. Imam majhna ušesa, kar pa ne pomeni, da slabo slišim. Na telesu imam dvoje rok in nog. Vaša naloga je, da me narišete v moji čarobni deželi ...

Jutri pa se vidimo, Idejko Superca

Z drugim pismom sem želela pri otrocih spodbuditi domišljijo in miselno oblikovanje vizualne podobe. Ob risanju z barvicami sem jim večkrat počasi prebrala pismo, da so Idejka lahko narisali. Pri tem sem naredila napako, ker sem ustvarjanje ob bra-

nju pisma izvedla s celotno skupino naenkrat in se je hitro opazilo, da so posamezniki s slabšo domišljijo prerovali od sosednjega prijatelja ali pa dolgo časa niso našli ideje, kako začeti. Morda bi bilo bolje, da bi to izvedla pred samim intervjujem in s tem otroku omogočila ustvarjanje s pomočjo lastne domišljije.

Naslednji dan je ročna lutka Idejko Superca res prišla v skupino. Ročno lutko sem upravljala jaz, kar je prineslo kar nekaj negativnih posledic. Pri tem sem se namreč osredotočila na oživitev lutke, celotno energijo sem prenesla nanjo. Pri tem se nisem mogla dobro osredotočiti na dokumentiranje celotne situacije. Bolje bi bilo, da bi lutka upravljala sodelavka, sama pa bi dokumentirala in opazovala dogajanje in si zapisovala izjave. Dopoldne z Idejkom je bilo v znamenju igre, vendar polno močnih izjav in specifičnih vprašanj o njegovi deželi in samih idejah. Večina otrok je v teh dveh tednih oblikovala ideje, kaj je zanje zabavni vrtec, kaj bi počeli, da bi se zabavali. Skozi celotni uvodni del so razumeli sam koncept projekta in se z lutko začeli že sponatano pogovarjati o svojih idejah.

2. Izpeljava intervjujev

V naslednjih dneh smo se z otroki dogovorili, da bomo izpeljali intervjuje. Zanje smo potrebovali 4 dni. Vsak posamezni intervju z otrokom je trajal približno 15 minut. Otroci so na listek napisali svoje ime, listke smo prepognili in jih dali v vrečo. Za vsak dan smo izžrebali 4 listke in jih prilepili na steno pod dan v tednu, tako da so otroci vedeli, kdaj bodo prišli na vrsto.

Vsi so se neverjetno veselili intervjuja, kjer so lahko predstavili svojo idejo.

Vsi so se neverjetno veselili intervjuja, kjer so lahko predstavili svojo idejo. V večini primerov so

točno vedeli, kaj želijo in na kakšen

način bi to lahko izvedli. V pogovoru s starši, ki so bili obveščeni o izvedbi projekta, sem ugotovila, da so otroci tudi v popoldanskem času razmišljali o svojih idejah. Opaziti je bilo tudi, da so starši nekaterim otrokom sugerirali in jim ponudili primer zabavne ideje, ki naj jo predstavijo v vrtcu.

Pri intervjuju z otrokom sem najprej želela izvedeti, kaj bi želel početi v vrtcu, kasneje pa sva se osredotočila še na sredstva, ki jih bo potreboval. Poskušala sem doseči, da je posameznik začutil, kaj vse je potrebno za izvedbo dejavnosti/igre, kako bo pripravil prostor, kako bo otrokom razložil svojo idejo. Skozi intervju sva z otrokom razmišljala tudi o tem, kako bo izpeljal svoj čarobni dan in predstavil svojo idejo. Svojo idejo je tudi narisal.

3. Uresničevanje idej otrok

Po izpeljanih intervjujih smo lahko začeli z uresničevanjem idej. Z otroki smo se dogovorili, v kakšnem vrstnem redu bomo uresničili ideje. Otroci so predlagali, da zaporedje ponovno uredimo z žrebom imen otrok. Oblikovala sem koledar z dnevi, v katere smo po žrebu v zaporedju prilepili imena otrok. Tako je posamezni otrok vedno vedel, kdaj bo prišel na vrsto. Z navdušenjem sem jih opazovala, kako so z veseljem čakali dan, da so lahko m predstavili svojo idejo. Sama sem

lahko vsakodnevno pripravila sredstva, ki jih je otrok potreboval za izpeljavo svoje ideje. Pri izvedbi sem poskrbe-la za varnost otrok, za nemoten potek in po potrebi spodbudila posameznike k dejavnosti. To, da

To, da je dejavnost vodil otrok, je bilo sijajno. Vsi so poslušali drug drugega, se učili drug od drugega in si pomagali. Nikoli nismo imeli večjih težav z neaktivnostjo.

je dejavnost vodil otrok, je bilo sijajno. Vsi so poslušali drug drugega, se učili drug od drugega in si pomagali. Nikoli nismo imeli večjih težav z neaktivnostjo. Nekaj več pomoči so potrebovali posamezniki, ki so že sicer bolj mirni in se neradi izpostavljajo. Takim sem pomagala z dodatnimi vprašanji, jih še posebej spodbudila in jim vlila poguma.

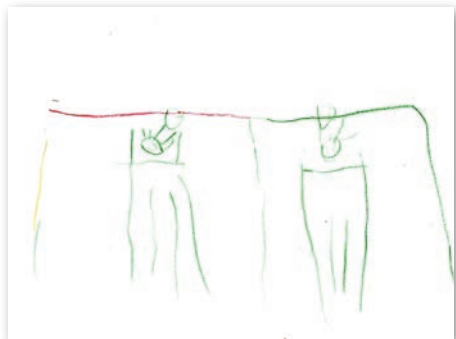
4. Ideje otrok v risbi in izjavi

Nekaj idej bom predstavila preko risb otrok. Ob risbi sem zapisala izjavo otroka, kaj bi počel na svoj zabavni dan v vrtnu.

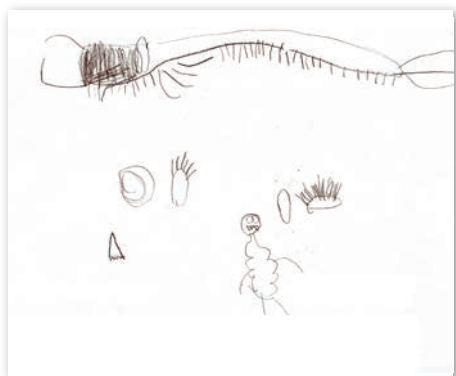
Primer 1: »Sadila bi semena v lončke, v velike lončke, tako kot na vrtu. Potrebovali bi zemljo in semena. Bom vprašala babico, če nam jih posodi.«

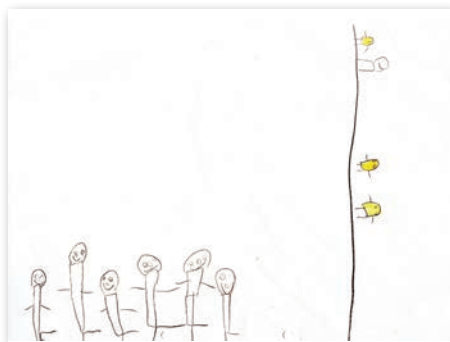
Primer 2: »Zabavna mi je čajanka. Pripravila bi šalice za čaj, prej bi spekli piškote. Imeli bi glasbo. Jaz jo bom prinesla v vrtec. Prinesla bom tudi recept.«

Primer 3: »Izdela bi okostje. Izdelali bi okostje sinjega kita. Nina, rad bi šel v Prirodoslovni muzej. Tja bi se lahko peljali z avtobusom.«

Primer 4: »Ogledali bi si risanko. Bom še razmislil katero. Lahko bi si naredili kino s stoli. Ti pa bi pripravila računalnik.«

Primer 5: »Jaz si želim biti Superman. Idejko Superca bi me začaral. On rad pomaga. Imel bi obleko od Supermana in njegov znak na majici.«

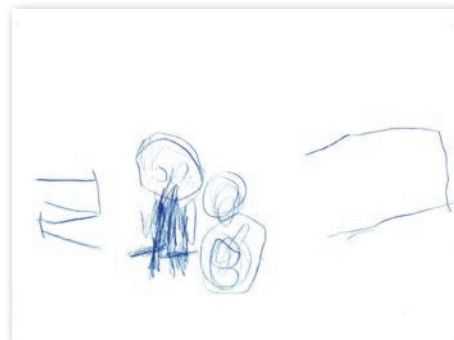
Primer 6: »Prinesel bom knjigo o dinozavrih in otrokom povedal, kako se imenujejo, kaj jejo ... Otroci bi lahko od doma prinesli slike dinozavrov in bi jih nalepili na velike liste.«

Primer 7: »Všeč mi je, če bi kam odšli, npr. z avtobusom št. 14, kar v mesto na sladoleđ.«

Primer 8: »Meni je všeč nogomet in ga treniram. Otrokom bi predstavil svojo opremo in jih naučil igre nogometa.«

Pri sami izvedbi idej Idejko Superca kot motivacijski lik ni bil prisoten, ker je bila motivacija otrok že sama po sebi visoka. Sama sem se želela osredotočiti na otroke kot glavne akterje. Lutko sem ponovno uporabila v zaključnem delu, ko je Idejko Superca prišel v skupino in naredil z otroki »evalvacijo projekta«. Kot močan motivacijski lik je vodil pogovor o izvedbi samega projekta, kaj in kako so izvedbo doživeli otroci, kako so se počutili, kaj bi dodali in spremenili. Pogovor je bil tekoč, otroci so pripovedovali, se govorno izmenjevali in dopolnjevali. Iz celotnega pogovora sem izpeljala sklep, da so otroci v projektu doživeli mnogo več, kot sem pričakovala. Na samem začetku me je skrbelo, kako bodo razumeli sam koncept projekta Zabavni vrtec, kako jim ga bom predstavila, in kako bomo potem vse skupaj iz-

peljali. Skrbelo me je, da bodo izpostavili neizvedljive ideje. Sedaj lahko rečem, da sem se preveč osredotočila na skrbi in na iskanje preprek za izpeljavo projekta. Morala bi se le prepustiti otroškim idejam in uživati. Nič lažjega ni kot to, da ti otrok sam predlaga, kaj želi, kaj ga zanima in ti s tem oblikuje načrt za cel dan. Ti mu le s svojimi podvprašanji pomagaš k razširitvi ideje, mu pripraviš in priskrbiš vsa sredstva in se le vključiš kot sodelavec v igro otrok. Bistvo celotnega projekta je, da otrok postane soustvarjalec bivanja v vrtcu. Pri izvedbi vzgojitelj potrebuje nekaj več časa za zbiranje in pripravo materiala, ki ga potrebujejo otroci. Sama sem projekt predstavila staršem že na roditeljskem sestanku in jih kasneje o dogajanju vsakodnevno obveščala preko oglasne deske. Starši so bili nad dejavnostmi navdušeni, vsakodnevno sem prejela pozitivne

kritike, spodbude in pohvale. Vseč mi je bilo, ker so se starši zavedali, da so otroci s projektom pridobili nekaj več. Pridobili so si izkušnjo načrtovanja in izvedbe dejavnosti preko igre. Posledično je bil cilj vse ideje otrok izpeljati natančno tako, kot so si jih zamislili, seveda z zagotovitvijo varnosti, prostora in sredstev za izpeljavo projekta. Otroci so bili neposredno aktivno vključeni v sam program in so skozi izkušnjo spoznali, kaj pomeni demokratično odločanje. Prijetno je bilo opazovati otroke, ki so še z večjim veseljem in željo »biti del projekta« prihajali v vrtec, kar se je kazalo skozi njihovo aktivnost, izvedbo, reakcije, delovanje in navdušenost. Skozi projekt so se naučili izraziti idejo preko komunikacije in risbe, jo jasno opisati in stati za svojo odločitvijo. Otroci so nova spoznanja ponotranjili in jih posredno uporabljali v svojem življenju.

Literatura

Bahovec, Eva, in drugi (1999) *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Maxim, W. G. (1997) *Social Studies and the Elementary School Child*. Ohio: Merrill Publishing Company.

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2000). Dostopno na <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>, 11. 9. 2017.

Turnšek, N., Hodnik Čadež, T., in Krnel, D. (2009) Projektni pristop kot strategija spodbujanja participacije otrok v učenju in soustvarjanju življenja v vrtcu. V: Devjak, T. (ur.), Skubic, D. (ur.) *Izzivi pedagoškega koncepta Reggio Emilia*, str. 209–233. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani.

Park Škocjanske jame – del svetovne dediščine UNESCO

Regijski park Škocjanske jame leži na matičnem Krasu, kjer ime pokrajine pišemo z veliko začetnico, saj so raziskovalci prav na tem območju začeli sistematično in strokovno odkrivati in razlagati kraške pojave. Park skrbi tako za zaščito in ohranjanje naravnih vrednot ter kulturne dediščine, ki je zaradi svoje enkratnosti vpisan na Seznam svetovne dediščine pri UNESCO, kot tudi za prepoznavnost in razvoj tega območja.

Obisk Parka Škocjanske jame je mogoč vse leto, vse dni v tednu. Jame skozi vse leto zadržijo isto temperaturo, v jesenskem in zimskem obdobju pa je zrak v jami še bolj čist in svež. Meglic, ki so poleti prisotne v jami, pozimi običajno ne vidimo, saj je temperatura v notranjosti podzemnih dvoran in v udornih dolinah skorajda izenačena. Od časa do časa pa jamski zrak še dodatno prepriha kraška burja. V tem obdobju je običajno voda v reki Reki višja, tako da obiskovalec že od daleč sliši njeno mogočno šumenje v kanjonu.

Še dodaten razlog za obisk Škocjanskih jam v zimskem času so številne promocijske akcije. Več informacij boste našli na spletni strani parka: www.park-skocjanske-jame.si. Po parku se lahko še sprehodite po Učni poti Škocjan, ki vas popelje po osrednjem delu zavarovanega območja in je še posebej zanimiva za šolske skupine.

Informacije in rezervacije za ogled skupin:

Park Škocjanske jame, Slovenija

E: psj.info@psj.gov.si

T: 05/70 82 110, 05/70 82 104

www.park-skocjanske-jame.si

Park *Škocjanske jame*,
Slovenija

